

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam,

2. szám,

Debrecen, 1927 január 8,

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Világos beszéd.

Baltazár Dézső püspök az egyházkerület és kollégium előtte új év napján tisztelgő küldöttségnek a Karai Sándor gazdag tartalmú üdvözlésére olyan választ adott, melyet Magyarország szerte meg kellene hallani mindenkinek, különösen minden reformátusnak és legkivált azoknak a reformátusoknak, akiknél valamilyen féloldalas informáltság alapján valóságos ideológiává rögződött az a gondolat, hogy nekünk máshitű keresztyén magyar testvéreinkkel Baltazár miatt nem lehet elegendő békességünk.

Valószínű, hogy azokban a körökben, így például napilapjainkban is, amelyek mohón publikálnak és kommentálnak erről az oldalról elhangzott minden olyan nyilatkozatot, amelynek ellentétek szítására alkalmas magyarázatot adni lehet, Baltazár püspöknek erről az újról beszédéről nem sietnek tudomást venni. Ám ez semmivel sem fogja kisebbiteni a beszéd jelentőségét, amely akkor is nagy maradna, ha éppen csak a közvetlen fülteknél gyakorolhatna azonnali hatást.

A nyilatkozat erejét és súlyát nagymértékben növeli az, hogy Karai Sándornak ugyan egészen objektív, de a közállapotokat teljesen megvilágító beszéde alkalmat adhatott volna egészen harcias hangú válasz adására is. Nem elérzékenyült pásztorok összefurulyázása volt ez a két beszéd: az egyik nyíltan, tisztán rámutatott a bántalmakra, amelyek érnek és amelyek fenyegetnek s nem kért, de várt tanácsot és útbaigazítást; a másik erre válaszolhatott volna vezéri paranccsal is: fegyverre, — ám inkább a Mester szavait választá: Dugd hüvelyébe a te kardodat.

Természetesen most sem a meghunyaszkodás vagy a színeskedés hangja az, ami szavaiból hangzik. De a magunk igazságainak hangoztatása mellett a megértés és szeretet hangja. Ime, így beszélt a püspök:

„Nekünk minden támadások ellen leg-erősebb védelmünk a mi történelmi bizonyságaink, amelyek azt mutatják, hogy úgy a

szentírás, mint a magyar nemzeti érzés, nyelv, művelődés, szokások, erkölcsök, szolgálatának érdemében elsőségünk van s még erősebb védelmünk az elhatározásunk, hűséges kitartásunk, ernyedetlen munkálkodásunk és küzdelmünk ebben a szolgálatban.

A szentírás igazságainak és a nemzeti érdek követelményeinek érvényesítésében keressük és ápoljuk a békés, megértő, testvéri együttműködést minden vallásfelekezetű jó magyar polgártársunkkal és a leghatározottabban utasítjuk vissza azt a rosszhiszeműen hangoztatott, alaptalan vádat, hogy a felvilágosodás, szeretet, türelem egyháza a magyar kálvinista egyház, vagy annak intézményei, vagy annak tagjai a magyar katolikus egyházzal vagy társadalommal szemben ellenséges érzület vagy magatartás alapján állanak.

Mi minden egyházban s így a magyar római katolikusok egyházában is azokat tartjuk magunkra, országunkra, sőt az ő saját egyházukra is kártékonyoknak, akik egyoldalú hatalmi érdekeknek rendelik alá és áldozzák fel a nemzeti egységben, keresztyéni szolidaritásban s a felekezeti választóvonalakon felül álló állampolgári egyenlőségben álló élet-halál fontosságú érdeket.

A mi egyházkerületünk és debreceni kollégiumunk ennek az együttes érdeknek állott, áll és fog állani a szolgálatában. Ennek az érdeknek diadalra juttatásához kérem mindnyájatok támogatását, mindnyájatoknak boldog újesztendőt kívánván.

Mi, akik a vallásfelekezetek békés és egyetértő munkásságának, minden magyar testvériségének igyekeztünk és akarunk szószólói lenni s másrésztől nemcsak kiragadott beszédpasszusokból, hanem egész gondolkodásában ismerjük Baltazár püspököt: jól esett ebben a beszédben mindenkitől megérthető bizonyosságot nyerni abban a tekintetben — amire nézve ugyan nekünk magunknak soha egy pillanatnyi kétségünk sem volt —, hogy a mi békés meggyőzésre s nem harcra irányuló felfogásunk a Baltazár püspök úrral egy táborban munkálkodásnak nem lehet akadálya.

A protestantizmus nemzeti túlsúlya.

(Karai Sándor kollégiumi igazgató újrúvi üdvözlőbeszéde.)

Amidőn az újév alkalmával Méltóságod kedves családja körében megjelentünk, hogy az egyházkerületi elnökség iránt hódoló tiszteletünket, ragaszkodó hűségünket és hő áldás-kívánatunkat kifejezzük és a vele való személyes érintkezésből egyházépítő és nemzetnevelő munkánk sikeréhez erőt és reménységet meritünk, Főtiszteletű Püspök urunk oldalán fájdalommal nélkülözük a gyengélkedése által távortartott nagyérdemű Főgondnok urunk nemes alakját, aki évtizedeken át, mint a hazája és egyháza iránt odaadó kötelességteljesítés, a kormányzói bölcsesség és a kálvinista magyar férfi-jellem megtestesülése állott előttünk. De ha testi szemeinkkel ezidőszerint — adja Isten, hogy mennél rövidebb ideig — nem láthatjuk is őt, a szellemét mégis jelenlevőnek érezzük, nemcsak a vele való elszakíthatatlan lelki kapcsolatunknál fogva, hanem Főtiszteletű és Méltóságos Püspök urunknak a nagy férfiúval congeniális személyiségében is.

Az ország összeomlására következő időszak közszellemének hanyatlásában a legfájdalmasabb tünet az volt, hogy amikor a külső ellenségek támadásainak elhárítására és széttepett országunk romjaiból való felépítésére a nemzeti társadalom minden elemének egy szívvel, lélekkel kezdet kellett volni fogni, akkor közéletünk a particularis érdekek tülekedésének sivár színterévé vált. A szenvedélyes osztály- és párt-harcok mellett felütötte fejét a nemzet egységét leginkább veszélyeztető felekezeti viszálykodás gonosz szelleme is. Amikor a magyar irredenta szolgálatában minden nemzeti erőnek egyesülni kellett volna, akkor a soha nem alvó, felejtetni és a megváltozhatatlanba megnyugodni soha nem tudó katolikus irredenta az ország összeomlását jó alkalomnak ítélte, hogy a maga céljait megvalósítsa, a romokon a maga Regnum Marianumát újraépítse. A protestantizmus ellen megindult a támadás minden vonalon: püspöki körlevélben, templomi szószéken, az iskolában, a sajtóban, társadalmi összejöveteleken, sőt még a nemzeti ünnepek alkalmával is. Minthogy a magyar protestantizmus legerősebb és legbátrabb képviselőjét a Méltóságod személyében látták, mindenekelőtt Méltóságodat vetették üldözőbe és igyekeztek lehetetlenné tenni. Moháctól Trianonig minden szerencsétlenségért, amely a nemzetet az utolsó négy század alatt érte, a reformációt tették felelőssé. Tudósaik hirdetik, hogy történetírásunk a protestáns szellem javára meg van hamisítva, ezt tehát az ő szellemükben revideálni kell. Mivel a protestánsok az ő népszámításuk szerint arányszámukat meghaladó mértékben vesznek részt a közügyek intézésében, kiadták a jelszót, hogy a statisztikai egyensúlyt a katolikusok javára helyre kell állítani. A legutóbbi katholi-

kus nagygyűlésen a támadások már oly leplezetlen tervszerűséggel és annyira koncentrikus módon intéztettek, hogy minden jó hazafiban a nyílt kultur-harc kitörésének aggodalmát keltették fel.

Mellőzve most a protestantizmusnak a nemzet kulturája emelésében, politikai és lelkiismereti szabadságának védelmében a zivataros századok alatt szerzett és semmiféle jezsuita revízió által el nem homályosítható érdemeit, az csakugyan igaz, hogy Nagymagyarország legfényesebb és legvirágzóbb korszakában, az 1867-iki kiegyezést követő félszázad alatt az ország kormányának rúdja többnyire kálvinista magyar emberek kezében volt és amikor ezek kezében volt, akkor is ezeknek a nagy kálvinista férfiaknak a szelleme érvényesült a kormányzásban. Tisza István féltetétele után Eszterházy Mór és Károlyi Mihály már nem voltak kálvinisták. De amikor az utánok következett chaosban rendet kellett teremteni, erre az emberfeletti feladatra megint csak kálvinista emberek, Horthy Miklós és Bethlen István bizonyultak alkalmasoknak. Az is igaz, hogy a múlt század második felének irodalmában kálvinista írók képviselték leghívebben és legerősebben a nemzeti geniust. Elég csak a Jókai, Arany, Tompa, Kemény Zsigmond, Salamon Ferenc, Gyulai Pál, Beöthy Zsolt és Kozma Andor nevét említeni.

Ugyan volt-e valaha protestáns ember, aki fennakadt volna azon, hogy Széchenyi, Deák, b. Eötvös József, id. Andrássy Gyula és Vörösmarty római katolikusok voltak és hogy Herczeg Ferenc és Berzeviczy Albert római katolikusok? Ma pedig nagyon előkelő világi és egyházi politikusok a saját felekezetük sérelmét látják abban, hogy az ország ügyeinek intézésében a szilárd férfi-jellem, a szellemi és erkölcsi felsőbbbség érvényesül és nem az ő felekezetők nagyobb arányszáma. És ime, amikor ezeknek a felekezetieskedő hazafiaknak az agitációja már-már a kulturharc veszedelmét idézi a consolidatio útján megindult nemzetre, akkor e veszedelem elhárítására ismét egy kálvinista férfiú áll elő, aki a Kossuth-utcai templomban elhangzott s a magyar protestáns társadalom lelkéből szóló hatalmas tiltakozó szózatával visszavonulásra kényszeríti a felekezeti reakció kicsapongó hullámain.

A történelem arról tanúskodik, hogy országok, egyházak és egyéb közösségek sorsának alakulása leginkább a vezetők minemiségén fordul meg. Mi magyar reformátusok hálát adhatunk az Istennek, hogy egyházunk sorsának intézését olyan férfiak kezére bízta, mint Főtiszteletű és Méltóságos Püspök úr és gróf Degenfeld József Főgondnok úr Őméltósága. Tartsa meg a Gondviselés Méltóságokat magyar nemzeti és református egyházi érdekeink örállóul igen sokáig, áldja meg Méltóságokat erővel, egészséggel és családi életük boldogságával!

Tudomány

A valdensek és a reformáció.*

Irtta: Comba Ernesto római valdens theol. tanár.

Fordította: Labossa Lajos ev. vallástanár.

Általános helyzet a reformáció előtt. Seyssel érsek vizsgálata. Küldöttségek a reformátorokhoz. A cianforan-i zsinat határozatai. Olivetanus bibliafordítása. Intézkedések a nyilvános istentiszteletről és az első templomok felépítése. Csodálatos evangélizáló folyamat egész Itáliában.

Általános helyzet a valdens völgyekben, a reformáció hajnalán.

A XVI-ik század elején nem találhatunk véres üldöztetések a valdensekkel szemben, kivéve azokat, melyeket a Pó-völgyi valdens lakóknak di Foix Margitnak, e kegyetlen és vakbuzgó örgrófnának (1509—1512.) erőszakosságai miatt kellett elszenvedniök. Mégis a nagyrészében tudatlan és erkölcstelen klérus az egész lakosságnak igen szomorú példát mutatott és folytonosan sanyargató rendeleteivel a valdenseket képmutatásra kényszerítette. — A valdensek különben I. Károly herceggel kötött megegyezésük alapján többé-kevésbé kötelezve voltak arra, hogy vallásos meggyőződésüket nyíltan ne hangoztassák. De a valdens lelkészek (a barbák) ismételtén és titokban meglátogatták híveiket és ilyenkor igyekeztek az ily befolyások veszélyes hatását tompítani s arra lelkesítették őket, hogy határozottsággal vallják hitüket és ápolják személyes, benső lelki életüket anélkül, hogy vallásosságukat külső magatartásukkal elárulnák, vagy annak üres kifejezésére s ezáltal főleg képmutatásra törekednének.

E papok munkálkodása és buzgósága nem maradt eredménytelen, mert 1517-ben bizonyos vizsgálatokat folytattak a Val Pragelatóban, a torinói érsek, Claudio Seyssel vezetése alatt. Látogatása kerületének ezen részeiben azért történt, hogy az eltévedt bárányokat az akolba visszaterelje; de az a fogadtatás, amelyben részesült, meggyőzhette az érsekeket afelől, hogy prédikációival nem sikerült a valdenseket hitükben megingatni és hogy ez a hit segítette őket ahhoz, hogy — mint maga bevallja — „a többi keresztyéneknel kétségtelenül tisztább éle-

* Azt hisszük, érdekelni fogja olvasóinkat az evangéliumi reformáció történetének ezen, minálunk nagyon kevésbé ismert fejezete. Mi, magyar protestánsok, kissé nagyon is megszoktuk azt a felfogásmódot, hogy „a világon a legárvább én vagyok“ stb. — s ezért néha nem árt azokra az evangéliumi hitű testvéreinkre is vetni egy-egy pillantást, akik minálunk is sokkal kevesebben vannak egy-egy nagy mészáros néptengerben s akiknek heroikus hitbeli önfenntartása a multban is volt, a jelenben is van legalább akkora, mint a miénk.

R. I.

tet folytassanak... És hogy ők élesebb eszűek a katolikusoknál és nem hisznek, csak az Evangéliumban; sőt még a mi hivatalos eljárásunkról sem akarnak tudomást szerezni". Amikor pedig a Szent Péter-templom javára a bűnbocsátó-leveleket kezdték árulni, ha nem is oly nagy lármával, mint a maga idejében Tetzeln Németországban, a valdensek azt felelték: „Nem tudjuk, hogy mi mit csináljunk a pápa bűnbocsátásával. Krisztus elég nekünk!"

Ilyen volt a helyzet a valdens völgyekben, amikor a láthatáron feltűnt a reformáció csillaga.

Az első érintkezések a reformátorokkal.

Könnyen elképzelhető, hogy mily érzelmeikkel fogadták a valdensek a Németországban és Svájcban élő eszük gyors terjedésének előjeleit, amelyek már a legtöbb vidéken első föllépésüktől kezdve hősiesen fenntartották magukat. Megvolt tehát a hajlandóság, hogy a reformátorokkal az összeköttetést felvegyék.

Egy alkalommal, 1526-ban, Gonin Márton lelkész fiatal kollegájával, Calabriai Guidóval együtt Svájcba és Németországba ment küldetésbe, hogy információkat gyűjtsön. Visszatérve ezen útról, melynek részleteit nem ismerjük, onnan a megfigyeléseknek és irásoknak egész gyűjteményét hozták magukkal, melyek azután gyorsan körüljártak a valdens gyülekezetekben.

Négy évvel később a Provence-i valdensek szükségét érezték annak, hogy személyes összeköttetésbe lépjenek a szomszédos reformátorokkal és velük behatóan tanácskozzanak bizonyos tanok, istentiszteleti formák és az egyház-szervezet felől. Ily fontos megbizatással ruházták fel Morel Györgyöt Freissiniere-ből és Masson Pétert Borgogná-ból, akiknek egyuttal átadtak egy kérdés és felelet alakjában szerkesztett hitvallást. E két megbízott legelőször Neuchâtel-ben találkozott a lánglelkű francia reformátorral, Farel Vilnossal, aki Svájcba menekült, de akit nemsokára a mi völgyeinkben találhattunk. Innen Baselbe mentek, azért, hogy ott hosszabb ideig tanácskozzanak Oecolampadiussal, onnan pedig Strassburgha indultak, hogy Bucer Mártonnal folytassanak megbeszéléseket. E két reformátort testvériesen fogadták s meg is kapták az összes kívánt felvilágosítókat, nemkülönbén írásban adott feleletet is a már említett s magukkal hozott hitvallásra. Megfelelő magyarázatokat szereztek a szentháromságról, predestinációról, a szentségekről, a házasságról és a többi pontok felől, amelyek felett otthon megegyezni nem tudtak, mert a valdens testvérek ezek lényegében mást vallottak, a maguk felfogása szerint vélekedve azokról, de most már elfogadták a reformátorok véleményét, kik így írnak hozzájuk: „Hálát adunk Istennek azért, hogy a sűrű sötétség ellenére, amely titeket körülvevett, megőriztettek az

igazság ismeretét és szeretetét. Mi megismerjük, hogy valóban bennetek él a Krisztus és azért úgy szeretünk titeket, mint testvéreket". Ugy Oecolompadius, mint Eucer, hangsúlyozták azt a parancsoló szükségességet, hogy valóban teljesen szakítani kell a római egyházzal: „Nem lehet az igazság Istenét képmutatással szolgálni... a ti atyáitok az ekére tették kezüket, nektek sem lehet hátra tekinteni!”

A két valdens lelkész még ugyanazon, 1530-ik év végén sietette a visszatérést. De az egyik közülök, Masson mégsem láthatta többé testvéreit: felfedezték és bebörtönözték Digione-ban és mint lu'heránust, halálra ítélték. Ellenben Morelnek sikerült megmenekülnie s meg is érkezett Provence-ba az összes iratokkal együtt. Azután a Mérindol-ba összehívott gyűlés előtt elmondotta egész küldetésének történetét, felolvasta a reformációhoz csatlakozott theológusoknak Baseltől és Strassburgból hozott válaszait, megadva minden egyes pontnak a ki-merítő értelmezését.

A nagy többség helyeselte Morel határozatait, de egyesek tartózkodókká lettek, sőt vele szembe is helyezkedtek. Lassankint ez utóbbiak oly erővel agitáltak, hogy ennek az ellenkezésnek visszhangja eljutott Delfinatoba, Piemontba és Calabriába. Ezuán elhatározták, hogy nagyszabású gyűlést hívnak össze a kérdések alapos megtárgyalására és erre Svájc-ból azon theológusokat is meghívják, kik a reformáció híveinek vallják magukat.

(Folytatjuk.)

Külföld

Protestantizmus, katholicizmus és népszövetség. „Némely protestáns népek és egyházak körében még ma is ellenszenv uralkodik a népszövetség iránt. Ez azért kár, mert az ellenszenv bizonyos tekintetben közönyt is idéz elő, amíg másfelől Róma nemcsak nem közönyös a népszövetség iránt, de titkon igen behatóan iparkodik abban minél nagyobb befolyásra szert tenni. Úgy látszik, hogy erről a mi protestáns egyházi férfaink és politikusaink még egyáltalán nem tudnak, — mert ha tudnának, már talán régóta fölemelték volna figyelmeztető szavukat, vagy legalábbis föltették volna maguknak azt a kérdést, vajjon a protestantizmusnak nem kötelessége-e a népszövetséggel jobban törődni. Angliában már van egy ú. n. *Catholic Council for Great Britain*, amelyet egyenesen arra a célra alapítottak, hogy ellensúlyozza a népszövetségben föllépő protestáns túlsúly veszedelmét, amely veszedelem a valóságban egyáltalán nem forogván fönn, a vallási cél nyilván a katholicus túlsúly föntartása és biztosítása. Van azután egy. Gonzague de Reynold berni egyetemi tanártól alapított *Union catholique d'Études internationales* is, amely

Genfben saját irodával rendelkezik és arra törekszik, hogy ugyanott egy nemzetközi katholicus centrumot is hozzon létre. Ennek az Uniónak az a célja, hogy a népszövetség különféle tárgyalásaiban érvényre juttassa a katholicus álláspontot, ami — a saját bevallása szerint — már sikerült is neki. Ez Unió Bécsben tartotta a kongresszusát, amelyen résztvett dr. Seipel osztrák államkancellár is és amely egy bizottságnak a feladatául azt tűzte ki, hogy követelje a *katholicus egyházi törvénykönyv (Corpus Juris Canonici) különösen pedig a kath. házassági jog érvényének elismertetését valamennyi állam katholicus polgáraitra nézve.*

(Hadorn prof. a baseli „Kirchenfreund“-ban).

Liverpoolban a főpolgármesternek — aki angol szokás szerint évenként más és más — hivatalból kilépésekor mindig egy szépen bekötött Bibliát ajándékoz a városi képviselőtestület.

Az angol liberális politikai párt titkári állására — amelyre, a vele járó nagy befolyás és tekintély miatt a legelőkelőbb emberek is szívesen pályáznak — legutóbb egy Feuby nevű képviselőt választottak meg, aki a magánéletben kovácmester és az egyik methodista felekezet laikus prédikátora s egyik vagy másik falusi kis templomban vasárnapról-vasárnapra hirdeti az ígét.

Bécsben, ahol kb. 100.000 protestáns van, most építették fel a 6-ik protestáns templomot a legnagyobb részt zsidóklakta Leopoldsd'adt 8000 lelkes prot. gyülekezete számára, amely eddig egy pinchehelviségben (!) tartotta istentiszteleti összejöveteleit.

A német katholicusoknak korántsem egyetlen és egységes politikai képvisellete már az ú. n. „Centrum“, amint azt sokan még hiszik. A müncheni katholicus dr. Wetzel írja a *Neues Reich* 1926. 45. számában: „Ma az a helyzet, hogy a német katholicusoknak többé nincs egységes politikai képviselőjük. Németország kb. 13 millió választójogosult kath. férfi és nő van. Ebből 4 millió szavazott a centrumra, 3 millió a német nemzeti pártra, 1'25 millió a bajor néppártra, a többi (475 millió) a demokratákra, a szociáldemokratákra — vagy egyáltalán senkire“.

A szász állam szociálista kormánya már régebben megszüntette volt a fogházi lelkészségeket. Most ugyanaz a dr. Wulffen nevű büntetőjogász, akinek befolyására történt ez a megszüntetés, a *Volksstaat* c. szociálista lapban megállapítja, hogy a fogházak lakói közt a lelkészségek megszüntetése erkölcsileg nem jó hatást idézett elő, mert — úgy mond — a letartóztatottak 90%-ának vannak vallási szükségletei és ezek büntetésük jogtalan súlyosbitásának tekintik, ha azoknak kielégítésében megakadályozzák őket. Ő maga követeli tehát most már a fogházi lelkészségek visszaállítását. „Hivek

kívánunk maradni ahhoz az elvünkhöz, hogy nem üzünk doctrinaire politikát. Amikor életbevágó szükséglet és pusztá elméletek között kell választanunk, mindig az előbbieket mellett döntünk". Sapientis est consilium mutare in melius.

ri.

A kollégium új éve.

A kollégium tanárai és tisztviselői rendszer szerint tisztelegtek az új év első napján az egyházkerületi elnökségnél, amelynek most csak egyik tagja, a püspök úr fogadhatta őket. A kollégium küldöttségéhez csatlakoztak: dr. Dóczi Imre gimn. felügyelő, dr. Lencz Géza, dr. Kun Béla egyházkerületi tanácsbírák, dr. Tóth Lajos egyházkerületi világi főjegyző, Kiss Ferenc egyházkerületi levéltárnok és a tudományegyetem hittudományi fakultásának több tanára. Az üdvözlők élén Karai Sándor koll. igazgató mondott nagyszabású beszédet, melyben tőle megszokott világos képet adott az elmúlt év felekezeti viszonyairól. A nagyértékű beszédet lapunk más helyén közöljük.

Baltazar püspök úr elsősorban köszönetét nyilvánította az üdvözlésért és nagynevű elnöktársáról emlékezett meg, ezeket mondván:

„Az esztendő újulásával szíves köszöntések megismétlődése nemhogy a megszokás közömbösségének fátyolát vetné a lelkekre, sőt minden újulás becsesebbé teszi előttem azt és bensőbbé, mélyebbé köztünk — egy lelki-gazdaság munkásai közt — a viszonyt. Ragaszkodástok kifejezésének megismétlődése feletti örömben nagy keserűséget vegyít elnöktársamnak, gróf Degenfeld József főgondnok urunknak, távolléte s távollétének oka: betegsége. Amint a célkitűzésekben, munkában, küzdelemben, örömben és búsulásban egyek szoktunk lenni, egyek abban a gazdagodásban is, amit hozzánk együttesen intézni szokott s általunk együttesen fogadott újról üdvözléstek a lelkeinkön felszokott tölteni.

Most ettől az együttes örömtől elestünk, de hiszünk az Úrnak kifogyhatatlan irgalmában, amelynél fogva adatott minékünk a mi kivételesen nagy emberünk s öneki a kivételesen nagy lelki és testi erők, hisszük, hogy mielőbb új erőre és egészségre épülve, újra elérkezik közénk s tovább is fejünk koronájaként tündökölni.

Távolléte s közvetlen vezérkedésének hiánya az idők súlyát még érzékenyebbé teszi és még parancsolóbbakká reánk háramló kötelességeinket.

Beszédének további része annyira egyetemre érdekű, hogy kikivánczolják a tudósítás keretei közül. A beszéd e további részével mai vezércikkünk foglalkozik.

Ugyancsak üdvözölte a Püspök urat a debreceni presbiterium, élén Nagy József főgondnokkal, a lelkésztestület, a város részéről

dr. Magoss György polgármester a tanács több tagjával, a leányiskola, élén Koncz Aurélné középiskolai igazgatóval, a Kálvinisták Templomgyegete, Balogh Istvánné és Karai Sándorné elnökökkel és sok mások.

Különfelek

A városi magisztrátus részére a nagytemplomban a szószékkel szemben levő első padot szokták fenntartani, de bizony ez a pad nem sűrűn telik meg, vagy ha megtelik, sokszor nem olyanokkal, akiknek számára rendelve van, sőt egy időben nők is szívesen helyezkedtek itt el. Annál jobban esett látni most óév utolsó estéjén és újév első napján, hogy a városi tisztviselők dr. Magoss György polgármester vezetésével olyan szép számmal jelentek meg a templomban, hogy az első padban nem is fértek el mindnyájan. Mi jól tudjuk, hogy az adminisztráció rengeteg és folyvást szaporodó munkával jár, s nem csodáljuk, ha az igazán nagyon lekötött városi tisztviselők takarékoskodnak az idejükkel. De a templomban eltöltött idő nem vész kárba: megacélozza az erőt és növeli a munkakedvetadó kötelességtudást. Most úgy a polgármester — egyházkerületünk nagyérdemű tanácsbírája —, mint helyettese — egyházkerületünk egyik kiváló jegyzője — hűséges és buzgó tagjai egyházunknak. A jó példaadás másokat is jó cselekedetekre buzdít.

A debreceni református egyházban az 1927. évre a lelkészi és kántori stóla pengőben így állapított meg: Keresztelés templomban 1 pengő, paplakon 2 pengő, magánháznál 5 pengő, esketés kanonikus órában 3 pengő, paplakon 5 pengő, kanonikus órán kívül 8 pengő, temetés imával 8 pengő, predikációval 16 pengő. Kántori stóla: imás és predikációs temetés 6 pengő, énekszós temetés 4 pengő, orgonás esküvő 5 pengő.

A szegedi Ferenc József kir. tudományegyetem január 4-én választotta meg a felsőházba képviselőjét. Rendes taggá egyhangúlag dr. Tóth Károly jogkari tanár, ezévi rektort választották meg. A bizalmat ily szépen megnyert tudós professzor ikertestvére dr. Tóth Lajos debreceni egyetemi tanárnak, egyházkerületünk világi főjegyzőjének.

Egy millió pengő ösztöndíjakra. A Kultuszminiszter érdemes középiskolai tanulók és főiskolai hallgatók részére egy millió pengőt irányoz elő, tanulmányi segély címen, azzal a céllal, hogy az itthoni tanulmányokban az ifjúság legjava tanulmányainak élhessen. Az ösztöndíjakat a középiskolák felsőosztályos növendékei nyerhetik el és azt egyetemi tanulmányaikban is megtarthatják. A segélyezés nem kérvényekre történik, hanem afelől az igazgatóságok vannak hivatva dönteni. Az egymillió pengő nagyobbik része pedig kizárólag a főiskolai hallgatók segítését célozza.

Debrecen sz. kir. város törvényhatósága a felsőházba rendes tagul *dr. Sz. Kun Bélát*, pótagul *Nagy József* egyházi főgondnokot választotta.

Előfizetési díjjal még a múlt esztendőről is sokan hátralékban vannak, a most megindult évre pedig még nagyon kevesen fizettek. Lapunk fennakadás nélküli előállítására csak a lap tulajdonos személyes hitelének igénybevételével törtenhetik meg. Azokat tehát, akik azt akarják, hogy a negyvenhetedik évét töltő Debreceni Protestáns Lap fennmaradjon, szíveskedjenek előfizetési és egyéb tartozásaikat mielőbb beküldeni a *43,916. számú postatakarékpénztári számlára*.

Az új országgyűlés megnyitása január 29-én lesz ünnepélyes keretek között.

A bárándi református szegények karácsonya. Mint régebben a diakonátus minden évben, úgy a belmissziói bizottság is karácsonykor megemlékezett a gyülekezeti szegényekről. Ünnepszombatján a jelenlevő 14 férfi és 11 nő bizottsági tag jelenlétében éneklés és imádkozás után kiosztott: 5 mázsa búzából 150 drb kenyeret 2 millió K; 150 kg. lisztet 834,000 K; 350 kg. főzeléket 540,000 K; 36 kg. szalonnát 900,000 K; népszerű olvasmányokat 446,000 K; évközben szegény gyermekeknek tankönyveket 2.569,000 korona, összesen 7.286,800 K értékben. Megvendégtünk 84 családban 260 személyt. — Istené legyen a dicsőség!

Egy kis ekléziából. Monostorpályiban az elmúlt 1926. évben született 55 gyermek. Házasságon kívül *egy sem*. Meghaltak 30-an. Egyházi házasságot kötött 22 pár, közte 6 vegyes pár, ezek *mindegyike a mi javunkra adott megegyezést*. Ki nem tért egy sem, hozzánk tért 4. Úrvacsorával éltek 1333-an. A Keresztyén Család jár 106 helyre. Karácsonykor 26 szegény gyermeket ruháztak fel. De a lelkész ezt a rossz esztendőnek tulajdonítja, mert előző karácsonykor épen kétszer annyi gyermek felruházására telt az adakozásból. Bár mindegyik egyházunkban ilyen arányszámokat találunk!

A Budapesti Hirlap egyik legrégebb és legkomolyabb magyar politikai napilap kényszerfelszámolási eljárást kért önmaga ellen. Nem bírja a folyvást növekvő terheket a csökkenő bevételekből fedezni. Pedig a politikai lapot a maga pártja is bizonyára megfelelő anyagi támogatásban részesíti. A kényszerfelszámolás azonban nem jelenti a régi jeles lap megszűnését s bizonyára meg fogják találni az alkalmas módokat arra, hogy az eljárás befejezése a lap új erőre emelkedését eredményezze.

A debreceni egyetem január 8-án délután választja felsőházi tagját.

Az Országos Református Tanáregyesület elnöksége sürgős fölterjesztést intézett a vallás-és közoktatásügyi Miniszterhez a nem állami tanárok statusában időközben megüresedett helyekre leendő előléptetés tárgyában. Sajnálatlaltal látja u. i. a miniszterium késedelmezését

ebben a tekintetben, úgy, hogy a statusban félév alatt részint halálozás, részint nyugalmabavonulás következtében több hely megüresedett anélkül, hogy arra az előléptetés megtörtént volna. Ugyanílyen sajnálatos mellőztetés fordult elő abban a rendeletben is, amely a vasúti kedvezményeket újabban kiterjesztette. Míg u. i. a rendelet az állami helyettes tanárokat bevette a kedvezményesek közé, addig a nem állami h. tanárokról elfelejtett intézkedni. Az egyesület elnöksége ez ügyben is sürgősen felírt a miniszterhez. Az egyesület központi igazgatósága múlt évi dec. 22-én tartott gyűlésében egy kiadandó Tanügyi Szemléről tanácskozott. Kislátás nyílt arra, hogy a testvér ev. tanáregyesülettel együttesen adhat ki egy havonként megjelenendő Protestáns Tanügyi Szemlét. Miután ez évben az egyesület hat évi ciklusa lejár, az újabb hat évet illetőleg a szabályzat értelmében minden tag szavazatát bekéri az igazgatóság a székhelyre vonatkozólag. Ez évben az igazgatóság pünköst hetében óhajtja az egyesület tisztújítással egybekötött közgyűlését megtartani, még pedig Kecskeméten, hová már régebben szívesen meghívta az ottani egyház iskoláival együtt.

Dr. Varga Jenőnek a kollégium igazgatótanácsa által engedélyezett s állami támogatást is élvező fiúinternátusába (Debrecen, Bercsényi-utca 38. sz.) az iskolai évnek 1927 február hó 1-én kezdődő második felére jelentkezések már elfogadtatnak. Akik gyermekük erkölcsi nevelését igazán szívükön viselik s tanulmányi előmenetelüket komolyan veszik, de jelenlegi helyükön ezeket biztosítva nem látják, azok forduljanak bizalommal e vállalat felé, melynek vezetője mindent elkövet, hogy a szülők megelégedését gyermekük lelki-testi gondozása tekintetében teljes mértékben kiérdemelje. Az ellátási díj havi 90 pengő, 20 darab tojás és fél kg. vaj.

A debreceni református gimnázium vallástani tanszéke. **Dr. Kocsár Gábor ügyvéd nagyszerű alapítványa.** A gimnázium pályázatát hirdetett rendes vallás tanári tanszékére, amely azáltal vált lehetségessé, hogy az e tanszéken lévő igazgatóját áthelyezte az egyházkerület a dr. Petzkó-Szokolay Ernő nyugalmabavonulásával megüresedett magyar-latin nyelvi tanszékre. A kerület e határozatához, az állami fizetéskiegészítő illetmények folyósítását illetőleg, a közoktatásügyi Miniszter is hozzájárult. Most tehát a nagyfontosságú vallás tanári állás betöltése előtt áll az egyházkerület, mely a választást tavaszi közgyűlésén ejti meg. — A gimnáziumnak egy régi, hálás tanítványa, *dr. Kocsár Gábor*, debreceni ügyvéd a saját nevére nagyszerű alapítványt tett az intézetben szegénysorsú, jó előmenetelű, elsőrenden rokon tanulók segélyezésére. Ugyanis 25 drb egyenként 100 kor. értékű Magyar Nemzeti Bankrészvényt adott át, melynek értéke papirkoronában 36 millió 250 ezer korona, pengőben 2900 P.

Ez a ritka nagy áldozatos alapítvány a hálás tanítvány nevét és emlékét örök időkre fenn tartja a kollégiumban. Az alapítvány a nemes jóltevő halála után lép életbe. Fennkölt lélekből fakadt szép tette követendő példaként ragyog az utókor előtt is.

Ér esítés. Megnyugtató közlöm lelkésztestvéreimmel, hogy a „Méliusz” könyvkereskedés által kiszolgáltató Uray-féle „Lelkeszi Szolgálati Napló” érvényes és újabb, vagy más kiadványt ne méltóztassanak sürgetni 1927-re. Debrecen, 1926 dec. 31. Atyaiságos szeretettel
Dr. Baltazár Dezső püspök.

Protestáns világgyűlés Budapesten. A Keresztyén Szövetség mozgalma európai kongresszusát augusztus 8—14. napjain rendezi. A konferencián nemcsak a megszállott területek magyarjai vesznek részt, hanem képviselve lesznek a testvérm nemzetek is: a finnek és az esztek. Anglia és Németország is elküldi képviselőit.

A miskolci református egyházban is január 1-től csak az új énekeskönyv lesz használatban.

A kárpátaljai református egyházkerületben missziói napokat tartottak Beregújfaluban, Kisgejőcön, Mezőkaszonyban, Bacskán, Asztélyban. Majdnem minden helyen volt lelkeszi konferencia is.

Bay Ferenc nyirmadai földbirtokos, a református egyház főgondnoka 11 hold földet adományozott az egyháznak temető céljára. A templomban pedig 90.000,000 koronás orgonát készíttetett. A jókedvű adakozót szereti az Isten!

Miskolcon január hónap folyamán rendszeres népszerű teológiai tanfolyam fog megindulni. Az előadások tárgya hit és erkölcs, egyházalkotmány és szervezet.

A sarkadi református egyházban szépen működő bibliakör mozgalmat indított a templom villannyal való felszerelésére. A községi képviselő testület is a magáévá tette az indítványt, úgy, hogy az esteli órában is megnyílhat a templom a szomszédok hívek serege előtt.

Derecskén egyházilag a presbitérium határozatából csak azokat esketik meg a házasságkötés alkalmával, akik konfirmáltatásukat igazolni tudják. Az eredmény meg is lett az intézkedésre, mert a határozat kihirdetése után, másnap 9-en jelentkeztek konfirmációi előkészítésre.

Hitvédelmi szakosztályi gyűlés volt január 7-én, délután 6 órakor a kollégium dísztermében, ahol Siposs Imre titkár beszámolt a Templom-Egyesület működéséről és a központi lelkeszi hivatalban előfordult hitvédelmi esetekről.

Keekeméten dr. Csabay Géza nyug. városi tisztii főorvos édesatyja emlékére, aki a kollégiumnak nagyérdemű igazgatója volt, 30 millió koronás alapítványt tett. Ugyanő 25 millió K adományozott a templom fűtésre való berendezésére. Aki bőven vet, bőven is arat.

Villanyvilágítás a böci templomban. A Böci Református Lorántffy-Egyesület gyűjtésből előteremtette a templom villanyvilágításához szük-

séges költségeket. Így a templom egy 7 lángos csillárral 15 lánggal van világítva. Kiválóan alkalmassá vált esti előadások és istentiszteletek tartására.

Templomszentelés. A kenézli gyülekezet régi templomának a helyén új templomot építtetett, amely jóval nagyobb, mint a régi volt. A templomajtot Forgács Gyula sárospataki lelkész nyitotta meg rövid ima után. Ő hirdette az igét és tartotta a templomszentelő imádságot. A templomszentelést úrvacsoraosztás is követte.

Szerepen református dalkör alakult a lelkész elnöksége és a tanító karnagsága alatt. Legyen Isten áldása a dalkör működésén!

Szomorú statisztika. Háború folyamán bevonult 3.437,776 hadköteles, harctéren elesett 286,000 magyar hős. Kórházban elhalt 180,000, az összes hősihalottak száma 448,000. Háborúban megsebesült 1.230,000 magyar polgár, rokkant katonák száma 250,000. Hadifogságba esett 600,000, hazakerült 480,000. Pontosan: 5 fogságba esett emberünk közül 1 odaveszett.

Soboszlai Gyula dr. Amerikában élő atyánkfia 1000 dollárt küldött négy hadiárva tartására, a Protestáns Árvaház 120 árvája és 5 középosztályú család részére.

A sátoraljaújhelyi református belmissziói iskolába beiratkozott az első szemeszterre 117 hallgató, a másodikra 87, mindkét szemesztert hallgatta 76. A hallgatók a tanfolyam végén vizsgálatot tettek, melynek tárgyai voltak ó- és újszövetségi bibliaismertetés, hit- és erkölcs, belmisszió, katechetika és egyházi ének. Az iskola terme az egyházi tanácsterem volt. A beírási díjon kívül semmit sem fizettek a hallgatók.

Lelkészcseréltetés. A hontvarsányi gyülekezet egyhangulag Pethő Sándor nemesoroszi lelkészt hívta meg pásztorául. Isten áldása legyen a gyülekezeten és a pásztoron egyaránt.

Magyar Diákok „Pro Christo” Szövetsége (M. E. K. D. Sz.) 1927 január 30., február 1. napjain Budapesten tartja téli nagygyűlését. Jelentkezési határidő január 15. Napi költség 25,000 K. Jelentkezési díjak: diákok részére 35,000 K, szenior tagok részére: 50,000 K. Jelentkezni lehet M. E. K. D. Sz. központi irodájánál, Budapest, VII., Hársfa-u. 59b., földszint 17. sz. Idejében jelentkezőknek vasúti kedvezmény.

A solti egyház Buzás Ferenc halálával megüresedett lelkeszi állásra egyhangulag Kósa Lajos bagaméri lelkészt hívta meg. Az Isten legyen az új pásztorral és a gyülekezettel egyaránt.

Nagyszabású téli diákkongresszust rendez a Soli De Gloria-Szövetség 1927 január 30., 31. és február 1-én Cegléden. Az első nap református irodalmi estélyt rendez a konferencia a legelőkelőbb magyar református írók és művészek szereplésével. Két napon pedig vallásos estélyeket tartanak a diákok és a gyülekezet közös részvételével. Megbeszélés alá kerülnek: „A kálvinizmus egyéniségformáló ereje”, „Élmény és hitvallás a

kálvinizmusban", „A kálvinizmus és a természet-tudományok“, „Kálvinizmus és a család“. A konferencián részt vehet minden egyetemi és főiskolai hallgató és a középiskolák 4 felső évfolyama. Jelenkezési díj 1 pengő. Cím: Soli De Gloria Budapest, VIII., Múzeumkörút 10., II. 12. sz.

Komlódtótfaluban a téli hónapokban minden csütörtökön este vallásos este van, énekléssel, imádkozással, bibliamagyarázattal, felolvasással és szavalattal. Vasárnaponként a gyermekek részére vasárnapi iskola. A lelkész buzgó segítőtársa a tanító.

Az **ozdi egyház** Zsiros József putnoki hitoktatót hívta meg pásztorául.

A **református tanítók** Budapesten gyűlést tartottak. Az országos gyűlésen az anyagi sérelmeken kívül szóba került a felállítandó üdülőhelyek kérdése is.

Szoboszló város tanácsa ötmillió korona segélyt utalt ki a szegény iskolás gyermekek karácsonyi felruházására. Ez összegből 500.000 K a római katolikus, 4.500.000 K pedig a református vallású szegény iskolás gyermekek felségélyezésére fordított.

Aporkán advent utolsó hetében nem lehet házasságot kötni.

A **királyhágómelléki református egyházkerület** dec. 16—17. napjain tartotta közgyűlését Nagyváradon.

A **szabadkai református gyülekezetben** a tagok, de főként az ifjúság részére gyülekezeti könyvtárt létesítettek. Követendő példa.

Győrteleken minden vasárnap este vallásos estélyt tartanak ének, ima, bibliamagyarázat, felolvasás és szavalatokkal.

A **gyömrői anyaegyház** körzetébe tartozó tápiósülvi és tápiósápi szörványgyülekezetek hívei nagy lelkesedéssel fiókegyházzá alakultak.

Az **élesdi egyház** új harangját, amelyet Egry Sándor ajándékozott a gyülekezetnek, a napokban avatta fel Kassay Béla esperes.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfőigazgató:
Dr. KUN BÉLA.

Hirdetési díjak kimutatása az 1926. évről.

(Az előző kimutatások a múlt évfolyam 41., 42., 43. és 44. számaiban olvashatók.)

45. számban november 6.: *Kenderesi egyház* segédtanítói állás 5 pengő 76 fillér; *tiszafüredi egyház* orgonistakántori állás 6 pengő 33 fill.; *nagyhalászi egyház* tanítói állás 7 pengő 52 fill.

49. számban, december 4.: *esztári egyház* leánytanítói állás 10 pengő 72 fillér; *mezőtúri egyház* tanítónői állás 4 pengő 88 fillér.

50. számban, december 11.: *nagyszekeresi egyház* kántortanítói állás 12 pengő.

51. számban, december 18.: *fejércsei egyház* előkönyörgő-kántortanítói állás 5 pengő 68 fillér; *nagylónyai egyház* orgonistakántortanítói állás 13 pengő 20 fill.

52. számban, december 25.: *debreceni főgimnázium* vallásstanári állás 8 pengő 56 fillér; *biharugrai egyház* helyettes-tanítói állás 3 pengő 58 fillér; *debreceni kollégium* faárverés 5 pengő 60 fillér.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
3180—1926. szám.

KÜRLEVÉL

a kebelbeli összes egyházak presbiteriumaihoz, lelkészi hivatalaihoz, a középiskolákhoz, tanítóképzőintézetekhez, polgári iskolákhoz és a tanítótestületekhez.

Értesítem a fenti t. címetek, hogy az egyházkerületi Elnökség rendelkezése folytán a „Révész Imre emlékezete“ c. füzet, mely mint az egyházker. hivatalos kiadványa, az egyházkerületi közgyűlés Révész Imre centennáriumi ünnepén elhangzott beszédek és elfogadott határozatot tartalmazza, emlékezet és tanulság okából az összes egyházközségek parókiális könyvtárainak (lelkészi hivatalok száma szerinti példányszámban), valamint a feljelzett intézetek

NEM REKLÁM, HANEM VALÓSÁG

TELEFON:

13-35.

30—52

hogy dús választékban gyönyörű szabású
férfi- és fiú ruhák olcsó árban a

TELEFON:

13-35.

MAGYAR RUHAIPAR

DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAARÚHÁZÁBAN

PIA C-UTCA II. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) **szerezhetők be.**

könyvtárainak és a tanítói könyvtáraknak
1—1 példányban díjtalanul meg fog küldetni.
Atyafiságos szeretettel:
Debrecen, 1926 december 31.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

19—1927. szám.

KÖRLEVÉL

az elemi népiskolákat fenntartó egyházak
iskolaszékeihez.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr
egy felmerült esetről folyólag azt kívánja, hogy
az iskolaszékek a tanítók részére engedélyezett
8 napnál hosszabb minden szabadságról, —
valamint arról, hogy a szabadságot tanító
helyettesítéséről miként gondoskodtak, a sza-
badságidő engedélyezésével egyidejűleg küld-
jenek értesítést az illetékes tanfelügyelőnek,
mert ennek elmulasztása esetén a tanítók által
netán túlévezett államsegély-illetmények te-
kintetében elsősorban az iskolaszékek fognak
felelőssé tétetni.

Felhívom az iskolaszékeket, hogy eme
kívánalmaknak pontosan megfelelni szíves-
kedjenek.

Atyafiságos szeretettel:

Debrecen, 1927. évi január hó 5.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENI VEZÉRŐGYŰMŐKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET
HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD:

tűz-, jég-, halálos-, szavatossági-, betörés-
és lopás-, szállimánv- és élet-biztos tá-
rsaságok a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

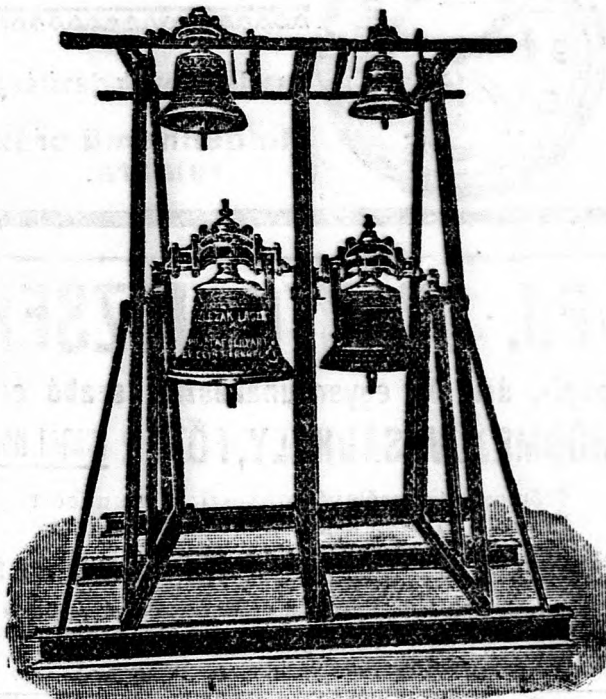
39—52

Le-késznek, tanároknak, tanítóknak, presbite-
reknek és egyháztagoknak a főtiszteletű és méltó
ágos egyházkerületi E-nökséggel történt meg-
állapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntöde, harangfelszerelés és haranglábgya
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÖB-
HAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 813—53

Az 1880. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépári kiállítás-
aranyéremmel kitüntette. Számos egyházi elismeréssel és az 1925. Orsz.
Kézművesnari Társulat versenyen a m. kir. korm. díszoklevéllel kitüntetve
és az 1928. évi kézműári kiállításán a m. kir. kormány által
díszoklevéllel kitüntetve.

FITTLER SÁNDOR

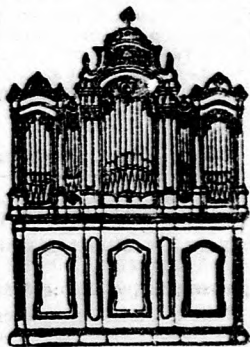
orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokát,

iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt árákért
Árjegyzék esküszövegvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református ápoloda,
Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcso árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Elővös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

Debreczeni István
órasmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

IFJ. SZANTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SARJÁT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsebb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáimért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a négyesületek hasonló ajándéktárgyainak.

Tisztelettel IFJ. SZANTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZANTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előljárósága fiatal s.-lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi diszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és megalégedését vívta ki. Ezért felkérem, sziveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, sziveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambíciójú, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Eppen azért óhajtánók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szives üdvözléssel: Ráduly János, presbiter.

T. SZANTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szereztünk.

Fogadja szép munkájáért az előljáróság teljes elismerését.

Tisztelettel. Ráduly János, presbiter.

T. SZANTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.

Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: Erőss Lajos, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárú

állandó nagy raktára.
Telefon 6.

MOST MEGJELENT

egyházi-, irodalmi
könyvujdonságok:

Czeglédy Sándor: Sylvester bibliai kézikönyve	K. 30,000.-
Czeglédy Sándorné: Szent fogadástétel (Konfirmációi emlék)	4,500.-
Czeglédy Sándor: Követlek uram	6,000.-
Gyülvézi István: Én vagyok az út (Egyházi beszédek)	18,000.-
Hastings: A mintakép	50,000.-
Herpay Gábor dr.: Nemes családok Hajdúvármegyében	100,000.-
I Fioratti di San Francesco: Assisi szent Ferenc kis virágos kertje. (Fordította: Tormay Cecilia)	22,500.-
Kesztyűsné Balogh Margit: Te benned bízunk (Történeti kis regény	6,000.-
Kesztyűsné Balogh Margit: Lélekablás	3,000.-
Kováts Tibor tanár: Karénekeskönyv (Zsoltarok és dicsérek a magyar reformatus egyházi énekkarok számára)	45,000.-
Makkai Sándor: Aratás (Előadások, Ecclesia, Miltás Beszéd, Feltámadunk. Művészet és Irodalom)	85,000.-
Ravasz László: Emberélet útjának felén	125,000.-
Révész Imre: Mennyei nász dal	25,000.-
Szabó Dezső: A magyar protestánsizmus problémái	12,500.-
Uray Sándor: Lelkeszi szolgálati napló (Minden reformatus lelkésznek nélkülözhetetlen)	50,000.-
Vásárhelyi János: Megvizsgáltatva—vizsgálni	87,500.-
Vass Vince: Baptisták, Nazarénusok, Methodisták, Üdvhadsereg, Adventisták, Nemzetközi Bibliatanulók	18,000.-
Vass Vince: Jókai kalvinizmusa	5,000.-
Záborszky János: Bibliai asó kalauz (Nyolc hétre napi jegyzetekkel)	4,800.-

MÉLIUSZ KIS KÖNYVTÁR. Szerkesztő Uray Sándor.
A 10 füzet együtt 45.000 korona.

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papir-, írószere- és
zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.

TELEFON: 2-70.

Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expedíálunk.